

FRAGMENTÁCIA PRÁV K HUDOBNÝM DIELAM V ONLINE PROSTREDÍ A JEJ DOPAD NA POSTAVENIE ORGANIZÁCIÍ KOLEKTÍVNEJ SPRÁVY PRÁV V MENŠÍCH ŠTÁTOCH EÚ

Mgr. Lucius Klobučník, LL.M*

Technologický vývoj, ktorý priniesol možnosť šíriť a používať hudobné diela v online priestore, otvoril aj množstvo právnych a regulačných otázok. Na prelome storočí sa objavil problém online pirátstva. Začali vznikať internetové platformy, ktoré síce svojím používateľom poskytovali rýchly prístup k veľkému množstvu hudobných diel, robili tak však bez súhlasu autorov, resp. nositeľov práv a neposkytovali autorom žiadnu odmenu za používanie ich diel. Avšak nástup nových služieb na online používanie hudobných diel viedol nielen k poklesu online pirátstva, ale vyžiadal si aj reformu licenčného systému.

1. ŠPECIFICKÝ REŽIM PRE ONLINE POUŽÍVANIE HUDOBNÝCH DIEL V EÚ

S narastajúcimi nárokmi používateľov a technologickým pokrokom (najmä so zvýšenou rýchlosťou a dostupnosťou internetu) sa poskytovatelia služieb na online použitie hudobných diel začali diferencovať, najmä podľa toho, či ponúkali hudobné diela na stiahnutie alebo na prehrávanie v rámci poskytovanej služby (streaming). Ak chceli poskytovatelia online služieb ponúknuť svojim používateľom veľké množstvo hudobných diel,¹ museli na tieto diela získať súhlas nositeľov práv.

---

* Lucius Klobučník, doktorand, EIPIN Innovation Society, Centre for Commercial Law Studies, Queen Mary University of London. Autor ďakuje editorke tohto zborníka za hodnotné pripomienky k príspevku.

¹ Najväčšie streamingové služby v súčasnosti ponúkajú až okolo 50 – 60 miliónov

To sa ukázalo ako problematické, keďže systém licencovania hudobných diel bol založený na analógovom (offline) používaní hudobných diel a nebol úplne pripravený na online používanie. Konkrétnejšie, poskytovatelia služieb na online použitie hudobných diel chceli ponúkať rovnaké množstvo hudobných diel vo všetkých krajinách EÚ. Na to však potrebovali získať licenciu pre každú krajinu, do ktorej chceli rozšíriť svoju aktivitu. Právny rámec licencovania hudobných diel pre analógové použitie bol striktno národný, to znamená, že v každej krajine EÚ pôsobila minimálne jedna organizácia kolektívnej správy, ktorá vydávala oprávnenie na použitie hudobných diel. Takéto oprávnenie malo povahu hromadnej licenčnej zmluvy, čiže zahŕňalo v zásade všetky diela, ktoré používateľ potreboval. Národná organizácia kolektívnej správy potom na základe dohôd o zastúpení s cudzími organizáciami kolektívnej správy zvyčajne (v závislosti od typu uzatvorenej zmluvy) odovzdala autorské odmeny nositeľom práv, ktorí sú zastúpení danou cudzou organizáciou a ktorých diela boli použité v inej krajine. Autorské odmeny boli následne distribuované cudzou organizáciou kolektívnej správy jej členom, prípadne aj nečlenom.

Je dôležité zdôrazniť, že spomenutá hromadná licencia bola teritoriálne vymedzená, čiže platná len v krajine, ktorej organizácia kolektívnej správy ju vydala. Zároveň platilo, že používatelia práv nemôžu získať licenciu od cudzej organizácie kolektívnej správy. Tento systém fungoval v zásade bezproblémovo, keďže analógoví používatelia práv (ako napríklad rádiá, televízie, reštaurácie, bary) pôsobili len v jednej krajine a zároveň sa mohli spoľahnúť, že ich hromadná licenčná zmluva pokrýva v zásade všetky diela, ktoré používajú.²

Problémy však nastali, keď na hudobný trh vstúpili poskytovatelia služieb na online použitie hudobných diel, ktorí začali spochybňovať uplatňovanie rovnakého licenčného mechanizmu ako pre „analógových používateľov“. Hoci digitálny svet nepozná hranice, poskytovate-

---

hudobných diel. Zdroj: <https://www.digitaltrends.com/music/apple-music-vs-spotify/> [31.12.2019].

² Bez ohľadu na to, či sú nositelia práv k týmto dielam zastúpení domácou alebo zahraničnou organizáciou kolektívnej správy.

lia online služieb potrebovali uzavrieť licenčnú zmluvu v každej jednej krajine, kde svoje služby poskytovali, napriek tomu, že rozsah poskytovaných diel bol v zásade rovnaký. Začali preto volať po reforme licenčného mechanizmu a požadovali jednotnú zmluvu platnú pre celú Európsku úniu.

2. POTREBA REFORMOVAŤ SYSTÉM LICENCOVANIA HUDOBNÝCH DIEL NA ONLINE POUŽITIE

Závažnosť potreby reformy licenčného systému hudobných diel na online použitie si začali uvedomovať aj na úrovni inštitúcií EÚ. Už v roku 1995, teda v čase, keď boli služby na online použitie hudobných diel ešte len vo svojich začiatkoch, sa Európska komisia vyjadrila, že nové technológie vedú *de facto* k búraniu národných hraníc a k obsoletnosti národného autorského práva, najmä pri licencovaní hudobných diel online.³ Európska komisia tiež zdôraznila, že autorské právo musí reagovať na technologické zmeny, najmä s cieľom zlepšiť distribúciu diel a ochranu a vymožiteľnosť autorských práv.⁴ Európska komisia aj Európsky parlament vydali začiatkom tohto storočia ešte niekoľko dokumentov nezáväznej povahy (odporúčania, štúdie), v ktorých zdôrazňovali potrebu reformy kolektívnej správy práv (najmä transparentnosti organizácií kolektívnej správy a ich vzájomnej spolupráce) a dôležitosť vydávania medzinárodných licencií.⁵ Avšak azda najdôležitejším dokumentom bolo Odporúčanie Komisie 2005/737/ES⁶ (ďalej ako

---

³ Commission of the European Communities, Green Paper Copyright and Related Rights in the Information Society COM (95) 382 Final, bod 29.

⁴ Ibidem bod 27.

⁵ European Parliament, European Parliament Resolution on a Community Framework for Collective Management Societies in the Field of Copyright and Neighbouring Rights (2002/2274(INI)); European Commission, Study on a Community Initiative on the Cross-Border Collective Management of Copyright.

⁶ Európska komisia, Odporúčanie Komisie z 18.5.2005 o kolektívnej cezhraničnej správe autorských práv a s nimi súvisiacich práv na oprávnené online hudobné služby, 2005/737/ES.

„Odporúčanie 2005“), ktoré napriek svojej nezáväznej právnej povahe viedlo k výrazným zmenám v licencovaní hudobných diel na online použitie, ale aj v chápaní organizácií kolektívnej správy práv. Odporúčanie 2005 konštatovalo, že licencovanie hudobných diel na online použitie je ešte stále teritoriálne obmedzené a s cieľom zmeniť tento stav je nutné prehodnotiť právne vzťahy medzi nositeľmi práv a organizáciami kolektívnej správy. Odporúčanie 2005 zdôraznilo právo nositeľov práv určiť, ktoré online práva⁷ sa majú zveriť do kolektívnej správy, možnosť vyňať práva z kolektívnej správy, určiť územnú pôsobnosť mandátu kolektívnych správcov práv, ako aj právo na zrušenie akýchkoľvek online práv a presunutie multiteritoriálnej správy týchto práv na iného kolektívneho správcu bez ohľadu na členský štát, v ktorom má kolektívny správca alebo nositeľ práv alebo sídlo.⁸ Zverejnenie Odporúčania 2005 viedlo k vyňatiu práv hneď niekoľkých veľkých hudobných vydavateľov zo systému kolektívnej správy práv, ktorí sa rozhodli spravovať tieto práva sami, prípadne ich zverili iným poskytovateľom licencií. Na tomto mieste však treba zdôrazniť, že Odporúčanie 2005, najmä vzhľadom na svoju právne nezáväznú povahu, nezakladá právo nositeľov práv vyňať svoje práva, prípadne niektoré zo svojich práv, organizáciám kolektívnej správy. Odporúčanie len objasnilo existujúcu právnu situáciu a vyjadrilo preferenciu Európskej komisie o rozvoji multiteritoriálneho licencovania hudobných diel. Právo nositeľov práv vyňať svoje práva organizácii kolektívnej správy existovalo už pred prijatím Odporúčania 2005 a dokonca ho potvrdila aj Európska komisia v prípade *Daft Punk*,⁹ v ktorom nositelia práv požadovali individuálnu správu online práv, kým správa ostatných práv (offline práv) by naďalej zostala zverená organizácii kolektívnej správy.¹⁰ Organizácia kolektívnej správy požado-

⁷ Online práva sú definované v článku 1 písm. f) Odporúčania 2005 a zahŕňajú práva na vyhotovenie rozmnoženiny hudobného diela, právo na sprostredkovanie hudobného diela verejnosti vrátane on-demand služieb alebo ďalších interaktívnych služieb.

⁸ Európska komisia (poznámka č. 6), odsek 5.

⁹ Commission Decision of 06. 08. 2002 in case COMP/C2/37219 Banghalter / Homem Christo (Daft Punk) v SACEM.

¹⁰ V tomto prípade išlo o francúzsku organizáciu kolektívnej správy, SACEM.

vala od nositeľov práv, aby jej zverili všetky kategórie práv, prípadne vyňali všetky kategórie práv. Európska komisia uviedla, že takáto požiadavka je protiprávna a vedie k zneužitiu dominantného postavenia.

Odporúčanie 2005 sa stretlo s vlnou kritiky zo strany Európskeho parlamentu, ktorý ho kritizoval vo svojej Správe.¹¹ Hoci súhlasil s tým, že nositelia práv môžu zveriť správu svojich práv zahraničnej organizácii kolektívnej správy, vyjadril znepokojenie z koncentrácie práv v rukách najväčších organizácií kolektívnej správy a následného možného negatívneho dopadu na menšie organizácie kolektívnej správy a menej hodnotný repertoár.¹² Správa Európskeho parlamentu poukázala aj na skutočnosť, že právne normy upravujúce činnosť organizácií kolektívnej správy musia byť harmonizované, čo sa udialo v roku 2014 prostredníctvom Smernice o kolektívnej správe autorských práv a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na online používanie na vnútornom trhu (ďalej ako „Smernica o kolektívnej správe“).¹³ Odporúčanie 2005, resp. sled udalostí spustený po jeho zverejnení, priniesol výraznú zmenu v licencovaní hudobných diel a umožnil vznik nových poskytovateľov licencií, odlišných od organizácií kolektívnej správy, čím sa teda zvýšil počet poskytovateľov licencií na použitie hudobných diel online.¹⁴

---

¹¹ European Parliament and Rapporteur: Katarin Lévai, Report on the Commission Recommendation of 18 October 2005 on Collective Cross-Border Management of Copyright and Related Rights for Legitimate Online Music Services (2005/737/EC) (2006/2008(INI))' <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A6-2007-0053&language=EN#title2>>.

¹² Pod pojmom repertoár možno rozumieť súbor diel, ku ktorým práva spravuje organizácia kolektívnej správy.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/26/EÚ z 26.2.2014 o kolektívnej správe autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na online používanie na vnútornom trhu (Úradný Vestník Európskej Únie, L 84/72).

¹⁴ MAZZIOTTI, G. New Licensing Models for Online Music Services in the European Union: From Collective To Customized Management, 34 *COLUMBIA JOURNAL OF LAW & THE ARTS* 757, 770.

3. OD TERITORIÁLNEJ FRAGMENTÁCIE K REPERTOÁROVEJ FRAGMENTÁCII – ZROD NOVÝCH POSKYTOVATEĽOV LICENCIÍ

Vyňatie práv niekoľkých vydavateľov zo systému kolektívnej správy práv spôsobilo, že organizácie kolektívnej správy už nemohli vydávať používateľom hromadné licencie, resp. rozsah hromadných licencií sa značne zúžil. Poskytovatelia služieb na online použitie hudobných diel, najmä streamingové služby, musia získať licenciu na všetky tzv. „online práva“, čiže právo na vyhotovenie rozmnoženiny diela a právo na verejný prenos (ktoré zahŕňa sprístupňovanie diel takým spôsobom, aby k nim verejnosť mala prístup z miesta a v čase, ktorý si sama zvolí).¹⁵ Organizácie kolektívnej správy v Európe vydávajú licencie zahŕňajúce obe tieto práva. Avšak po prijatí Odporúčania 2005 sa veľkí vydavateľia hudobných diel tzv. anglo-amerického repertoáru rozhodli vyňať práva na vyhotovenie rozmnoženiny týchto diel z európskych organizácií kolektívnej správy. Dôvodom tohto vyňatia je sčasti skutočnosť, že správa práv na vyhotovenie rozmnoženiny diela a práva na verejný prenos sa vykonáva v USA a v iných krajinách tzv. Common law systému oddelene. V USA vykonávajú správu práv verejného prenosu organizácie kolektívnej správy¹⁶ a právo na vyhotovenie rozmnoženiny diela je licencované buď priamo cez vydavateľov, alebo prostredníctvom niektorej z agentúr, ako napríklad Harry Fox Agency (HFA).¹⁷ Až do vyňatia práv následkom Odporúčania 2005 boli obidva tieto druhy práv v Európe zastúpené jednou a tou istou organizáciou kolektívnej

¹⁵ Článok 1 n) Smernice o kolektívnej správe.

¹⁶ Organizácie kolektívnej správy pre práva verejného prenosu v USA sú v súčasnosti ASCAP (American Society of Composers, Authors and Publishers), BMI (Broadcast Music Inc.), SESAC (Society of European Stage Authors and Composers) a GMR (Global Music Rights).

¹⁷ Systém správy a vydávanie licencií pre právo na vyhotovenie rozmnoženiny bol v USA reformovaný koncom roku 2018 „Zákonom o modernizácii hudby“ (Music Modernisation Act), ktorý ustanovil organizáciu kolektívnej správy aj pre práva na vyhotovenie rozmnoženiny. Táto organizácia kolektívnej správy, nazvaná „Music Licensing Collective“ by mala začať svoju činnosť začiatkom roku 2025. Zdroj: <<https://www.copyright.gov/rulemaking/mma-designations/>> [31.12.2019].

správy. Práva na verejný prenos boli poskytnuté európskym národným organizáciám kolektívnej správy prostredníctvom dohôd o zastúpení s americkými organizáciami kolektívnej správy, kým práva na vyhotovenie rozmnoženiny boli poskytnuté prostredníctvom európskych sub-vydavateľov, prípadne prostredníctvom dohôd o zastúpení s agentúrami (ako napríklad s HFA). Veľkí hudobní vydavatelia anglo-amerických hudobných diel a množstvo nezávislých vydavateľov, ktorí vyňali práva na vyhotovenie rozmnoženiny, nepresunuli tieto práva na iného kolektívneho správcu práv, ako to Odporúčanie 2005 predpokladalo, ale založili si vlastné organizácie s cieľom vydávať celoeurópske licencie priamo poskytovateľom služieb na online použitie hudobných diel. Pre poskytovateľov služieb na online použitie diel to znamenalo, že na to, aby mohli poskytovať svoje služby na celoeurópskej úrovni, musia získať licencie nielen od národných organizácií kolektívnej správy, ale aj od týchto novovytvorených organizácií.¹⁸ Teritoriálna fragmentácia práv, ktorá bola považovaná za prekážku pre poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel sa teda pretransformovala na fragmentáciu založenú na repertoáre a na poskytovateľoch licencií. Takáto fragmentácia rovnako vedie k vysokým nákladom pri získavaní licencií a predstavuje prekážku pre vstup na trh pre poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel.¹⁹ Komplikáciou pre poskytovateľov služieb je navyše neistota v právnom postavení týchto nových poskytovateľov licencií, najmä či spĺňajú atribúty organizácií kolektívnej správ.²⁰

---

¹⁸ Bližšie o nich v časti 5.2.

¹⁹ European Commission, Commission Staff Working Document, IMPACT ASSESSMENT Accompanying the Document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-Territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market, 7, 8 <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX-T/?uri=CELEX:52012SC0204>>.

²⁰ Najmä čo sa týka ustanovení o transparentnosti, kalkulácie sadzieb atď.

4. CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY MULTITERITORIÁLNYCH LICENCIÍ NA ONLINE POUŽITIE HUDOBNÝCH DIEL

4.1 Právna úprava v Smernici o kolektívnej správe

Európska únia si dala za cieľ zreformovať spôsob vydávania multi-teritoriálnych licencií na online používanie hudobných diel. Skutočnosť, že organizácie kolektívnej správy majú monopolné postavenie na domácom trhu podľa Európskej komisie prekážala v naplnení cieľa zreformovať poskytovanie hudobných licencií v online svete, kde by národné hranice nemali brániť šíreniu hudobných diel. Európska komisia argumentovala tým, že nositelia práv si môžu vybrať (bez ohľadu na ich sídlo alebo národnosť) ktorúkoľvek národnú organizáciu kolektívnej správy práv, ktorá má spravovať ich práva a vydávať licencie na používanie ich práv poskytovateľom online služieb pre celú Európu. Národné organizácie by teda mali medzi sebou súťažiť a snažiť sa prilákať nositeľov práv kvalitou ich služieb, ako napríklad nízkymi administratívnymi poplatkami a vysokou efektivitou pri distribúcii autorských odmien. Po sérii nezáväzných právnych dokumentov²¹ (medzi nimi aj spomínané Odporúčanie 2005) sa tento prístup premietol aj do Smernice o kolektívnej správe. Ako už samotný názov napovedá, hlavným cieľom Smernice o kolektívnej správe je harmonizácia fungovania organizácií kolektívnej správy v Európe (najmä transparentnosti) a úprava poskytovania multiteritoriálnych licencií na práva na hudobné diela na vnútornom trhu. Týmto krokom sa potvrdilo, že vydávanie multi-teritoriálnych licencií na online použitie bude mať špecifický právny

---

²¹ Európska komisia (n 7); European Commission, Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-Territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market COM/2012/0372 Final - 2012/0180 (COD); European Commission, Commission Staff Working Document, IMPACT ASSESSMENT Accompanying the Document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-Territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market (n 19).

režim, a to odlišný na jednej strane od licencií na offline použitie (či už multiteritoriálnych alebo národných), ako aj licencií na online použitie v rámci jedného členského štátu. Smernica o kolektívnej správe zároveň určila, že nie každá organizácia kolektívnej správy bude môcť spravovať a vydávať multiteritoriálne licencie, ale iba tá, ktorá spĺňa určité kritériá, ako napríklad schopnosť presne určiť diela alebo časti diel, ktoré je oprávnená zastupovať, schopnosť jednoznačne identifikovať nositeľov práv hudobných diel a povinnosť mať zavedené mechanizmy na vyriešenie nezrovnalostí. Okrem toho organizácie kolektívnej správy musia byť schopné promptne poskytnúť informáciu o repertoári, ktorý zastupujú, a o územiach, ktoré pokrývajú, jednak nositeľom práv a jednak iným organizáciám kolektívnej správy.²² V akademickej obci sa pred prijatím Smernice o kolektívnej správe objavili námietky, že takýto systém môže viesť k vytváraniu oligopolov prípadne monopolu na celoeurópskom trhu pre online hudobné práva, keďže len malé množstvo organizácií kolektívnej správy bude schopné splniť podmienky na vydávanie multiteritoriálnych licencií.²³ Existovala obava, že organizácie kolektívnej správy z malých európskych krajín (najmä ak ich repertoár nepatrí ku komerčne hodnotným) budú vynechané z účasti na kolektívnej správe multiteritoriálnych licencií a ich repertoár sa dostane na okraj záujmu poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel. Okrem toho nositeľa práv zastupovaní organizáciou kolektívnej správy, ktorá sama nevydáva multiteritoriálne licencie, nebudú môcť licencovať svoje diela na multiteritoriálnej báze, až kým organizácia, ktorá ich zastupuje, nepožiadala zahraničnú organizáciu kolektívnej správy o správu multiteritoriálnych licencií.²⁴

---

²² Články 24 a 25 Smernice o kolektívnej správe.

²³ DREXL, J. et al., Comments of the Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Collective Management of Copyright and Related Rights and Multi-Territorial Licensing of Rights in Musical Works for Online Uses in the Internal Market COM (2012)372, 44 IIC 322, s. 326.

²⁴ *Ibidem*, s. 344.

4.2 Dôvody náročnosti správy a vydávania multiteritoriálnych licencií na online použitie hudobných diel

Prečo je však správa hudobných práv na online použitie náročná pre organizácie kolektívnej správy? Hlavný dôvod je najmä technologického charakteru – online používanie hudobných diel, najmä prostredníctvom streamingu generuje obrovské množstvo tzv. „hudobných metadát“, ktoré musia organizácie kolektívnej správy prijať, spracovať a spojiť ich s informáciami o nositeľoch práv.²⁵ Pre organizácie kolektívnej správy to predstavuje značnú výzvu z technologického,²⁶ finančného aj personálneho hľadiska. Ak organizácie kolektívnej správy nie sú samy schopné poskytovať multiteritoriálne licencie na online práva na hudobné diela vo svojom vlastnom repertoári, môžu požiadať inú organizáciu kolektívnej správy, aby vykonávala túto funkciu. Požadovaná organizácia má povinnosť prijať túto úlohu, ak už poskytuje alebo ponúka poskytovanie multiteritoriálnych licencií na rovnakú kategóriu online práv na hudobné diela v repertoári jednej alebo viacerých iných organizácií kolektívnej správy.²⁷ Smernica o kolektívnej správe dáva možnosť nositeľom práv vyňať správu online práv, ak ich organizácia kolektívnej správy neposkytuje multiteritoriálne licencie a ani neumožňuje inej organizácii kolektívnej správy zastupovať tieto prá-

---

²⁵ Collecting Societies Are Struggling to Keep up with the Influx of Millions of Lines of Data. (*Music Business Worldwide*, 13 May 2018) <<https://www.musicbusinessworldwide.com/the-future-of-digital-performance-rights-management/>> [31.12.2019]; Streaming Generates Vast Amounts of Royalty Data, and Not All Collecting Societies Are Coping | Complete Music Update <<https://completemusicupdate.com/article/streaming-generates-vast-amounts-of-royalty-data-and-not-all-collecting-societies-are-coping/>> [31.12.2019].

²⁶ Dve najväčšie organizácie kolektívnej správy práv k hudobným dielam, francúzska SACEM a britská PRS for Music, hovoria o miliardách dát prichádzajúcich z online služieb, ktoré treba spracovať a spojiť s údajmi o nositeľoch práv, najmä za účelom vyplatenia autorských odmien. Dostupné na< <https://medium.com/@rebelbuzz/broken-leaky-revenue-pipes-the-global-music-industrys-data-mess-9b8a25528732>; <https://www.billboard.com/articles/business/8343620/sacem-revenues-2017-authors-rights-payouts-france>> [31.12.2019].

²⁷ Článok 30 ods. 1 Smernice o kolektívnej správe.

va na takýto účel do 10. apríla 2017.²⁸ Cudzia organizácia kolektívnej správy (ktorá vydáva multiteritoriálne licencie) však nemá povinnosť zastupovať týchto jednotlivých nositeľov práv. Povinnosť zastupovania práv existuje len vo vzťahu k organizácii kolektívnej správy ako k celku.²⁹

Európska komisia podporuje spoluprácu medzi organizáciami kolektívnej správy,³⁰ avšak žiadnym spôsobom ju neinštitucionalizuje. Dnes možno badať viaceré formy spolupráce medzi národnými organizáciami kolektívnej správy s cieľom spravovať a vydávať multiteritoriálne licencie na použitie hudobných diel.³¹ Je však pravdepodobné, že tieto formy spolupráce nie sú výsledkom prijatia Smernice o kolektívnej správe, ale skôr následkom spoločenských a trhových zmien, ako aj technologického vývoja v oblasti distribúcie hudby online a zmenených preferencií poslucháčov hudobných diel v online svete. Smernica o kolektívnej správe však zaviedla určitú dvojkolajnosť v chápaní kolektívnej správy, keď popri „organizácii kolektívnej správy“ zavádza pojem „nezavislý subjekt správy“.³²

5. NOVÍ HRÁČI NA POLI SPRÁVY A POSKYTOVANIA LICENCIÍ NA ONLINE POUŽITIE HUDOBŇYCH DIEI

5.1 Členenie poskytovateľov hudobných licencií v online priestore

Právny, ako aj hospodársko-spoločenský vývoj spôsobil osamostatnenie trhu na vydávanie licencií na online použitie hudobných diel a priniesol so sebou aj zrod nových poskytovateľov licencií. Poskytovateľov licencií na online použitie hudobných diel možno rozdeliť

---

²⁸ Článok 31 Smernice o kolektívnej správe.

²⁹ Článok 30 ods. 1 Smernice o kolektívnej správe.

³⁰ Článok 38 Smernice o kolektívnej správe.

³¹ Bližšie o tom v časti 5.4.

³² Článok 3b Smernice o kolektívnej správe.

podľa toho, či v ich popredí stoja organizácie kolektívnej správy práv alebo vydavateľa (ako nositelia práv). Hlavným rozdielom medzi týmito dvomi skupinami je miera, v ktorej sa nositelia práv podieľajú na jej fungovaní. Kým v prípade poskytovateľov licencií z prvej skupiny sa nositelia práv nepodieľajú na fungovaní takmer vôbec, v prípade poskytovateľov licencií z druhej skupiny je úloha nositeľov práv kľúčová.³³ K týmto dvom kategóriám poskytovateľov online hudobných licencií možno pridať ešte jednu kategóriu – nezávislé subjekty správy, pojem, ktorý bol zavedený Smernicou o kolektívnej správe. Poskytovateľov licencií na online použitie hudobných diel možno deliť ešte z viacerých hľadísk, napríklad podľa stupňa formalizácie³⁴ alebo podľa toho, či ide o vydavateľov kolektívnych alebo priamych licencií. Z hľadiska prehľadnosti sa však budeme držať prvého členenia.

5.2 Priami poskytovatelia monorepertoárových multiteritoriálnych licencií

Poskytovatelia licencií patriaci do tejto skupiny vznikli ako reakcia na Odporúčanie 2005, keď sa skupina veľkých vydavateľov anglo-amerických hudobných diel (konkrétne Sony/EMI, Warnell/Chappel, Universal Music Publishing a BMG) rozhodla vyňať svoje hudobné práva z organizácií kolektívnej správy v Európe. Títo vydavateľia si buď založili vlastné subjekty správy práv, alebo veľmi úzko spolupracujú s národnými organizáciami kolektívnej správy. Tieto subjekty sa niekedy nazývajú aj ako „option-3-vydavateľia“, na základe tzv. „tretej možnosti“, ktorá bola ponúknutá v konzultácii Európskej komisie³⁵

³³ HEYDE, J. *Die grenzüberschreitende Lizenzierung von Online-Musikrechten in Europa*, vol. 54 (Nomos Verlagsgesellschaft 2011) 135.

³⁴ KLING, C. *Gebietsübergreifende Vergabe Von Online-Rechten an Musikwerken: Probleme Einer Effizienten Lizenzierungspraxis Unter Geltung des VGG* (Walter de Gruyter GmbH & Co KG 2017) 143.

³⁵ Frequently asked questions (FAQs) on central copyright clearance for online uses across the EU, 7 July 2005, dostupné na“ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_05_241.

pred prijatím Odporúčania 2005. Tzv. „tretia možnosť“ podporovala vydavateľov vo vyňatí svojich práv z organizácií kolektívnej správy a v ich zverení inému subjektu s cieľom vydávať multiteritoriálne licencie. V súčasnosti pôsobia v Európe štyri takéto subjekty: SOLAR (pre repertoár Sony/EMI), ARESA (pre repertoár BMG), DEAL-SACEM (pre repertoár Universal Music Publishing) a PEDL (pre repertoár Warner/ Chappell Music).

Právne postavenie týchto subjektov vyvolalo niekoľko nejasností. Spoločnosť SOLAR je v súčasnosti spoločnosťou s ručením obmedzeným podľa anglického práva (Ltd.) a jej vlastníckmi sú nemecká organizácia kolektívnej správy GEMA a britská PRS for Music.³⁶ Avšak predchodca SOLAR-u, spoločnosť CELAS bola registrovaná v Nemecku tiež ako spoločnosť s ručením obmedzeným (GmbH). Otázne však bolo, či možno takýto subjekt považovať za organizáciu kolektívnej správy a či teda podlieha rovnakým právam a povinnostiam ako národná organizácia kolektívnej správy, ako napríklad ustanoveniam o sadzbách o použití diel, kontrole zo strany štátnych orgánov, ako aj povinnosti monitorovať použitie diel. Akademická literatúra sa prikláňa k názoru, že takáto entita má mať povinnosti zodpovedajúce povinnostiam organizácie kolektívnej správy,³⁷ keďže ju je možné charakterizovať ako tzv. „závislý subjekt správy“ (aspoň podľa nemeckého práva).³⁸ Nie je však celkom jasné, ktorým konkrétnym ustanoveniam SOLAR (CELAS) podlieha, čo predstavuje nevýhodu najmä pre používateľov práv. Keďže organizácie kolektívnej správy majú spravidla postavenie monopolov na vnútroštátnom trhu, výška a spôsob ur-

³⁶ <http://www.celas.eu/>

³⁷ HEYDE (poznámka č. 34) 309; HOEREN, T. and ALTEMARK, C. Musikverwertungsgesellschaften Und Das Urheberrechtswahrnehmungsgesetz Am Beispiel Der CELAS (2010) Heft 1 16, 21; DREXL et al. (poznámka č. 24) 346.

³⁸ Za závislý subjekt správy možno považovať ten subjekt správy, ktorého podiely úplne alebo sčasti vlastní alebo kontroluje organizácia kolektívnej správy. Na závislý subjekt sa vzťahujú tie isté práva a povinnosti ako na organizáciu kolektívnej správy, ak vykonáva úlohy kolektívnej správy. Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften, § 3.

čovania sadziieb sú obmedzené zákonom. V prípade SOLAR-u však boli zaznamenané až šesťdesiatkrát vyššie sadzby ako v prípade nemeckej národnej organizácie kolektívnej správy GEMA.³⁹ V mnohých prípadoch nie je jasné, aké sadzby na online použitie tieto subjekty uplatňujú.⁴⁰ Sadzby sa teda môžu líšiť v závislosti od licenčných zmlúv s konkrétnymi poskytovateľmi služieb na online použitie hudobných diel, berúc do úvahy skutočnosť, že tieto subjekty nemajú povinnosť zaobchádzať rovnako v prípade rovnakých používateľov. Je zaujímavé, že ani Smernica o kolektívnej správe neupravila postavenie priamych poskytovateľov monorepertoárových multiteritoriálnych licencií.⁴¹ S najväčšou pravdepodobnosťou sa Smernica o kolektívnej správe na tieto entity nevzťahuje, najmä preto, lebo nezastupujú viacerých nositeľov práv, ale iba jedného (daného vydavateľa). Smernica vyžaduje (v súlade s tradičným chápaním organizácie kolektívnej správy⁴²), aby organizácia kolektívnej správy aj nezávislé subjekty správy zastupovali viacerých nositeľov práv (teda minimálne dvoch). Hoci tieto subjekty *de facto* plnia úlohu organizácií kolektívnej správy, *de iure* ich za ne nemôžeme považovať, pretože zastupujú iba jedného nositeľa práv (aj keď k veľkému množstvu diel). Okrem toho Smernica o kolektívnej správe ustanovuje, že vydavateľov nemožno považovať ani za organizácie kolektívnej správy a ani za nezávislé subjekty správy.⁴³ Nemecký pojem „závislý subjekt správy“ sa nepremietol do Smernice o kolektívnej správe. Objavil sa názor, že priami poskytovatelia monorepertoárových multiteritoriálnych licencií sú akýmisi „hybridmi“ medzi kolek-

---

³⁹ MALEVANNY, N. *Online Music Distribution – How Much Exclusivity Is Needed?*, vol. 12 (2019) 218.

⁴⁰ MATANOVAC VUČKOVIĆ, R. *Implementation of Directive 2014/26/EU on Collective Management and Multi-Territorial Licensing of Musical Rights in Regulating the Tariff – Setting Systems in Central and Eastern Europe* (2016) IIC Max Planck Institute for Innovation and Competition 46.

⁴¹ SCHWEMER, F. S. *Emerging Models for Cross-Border Online Licensing and User-Generated Law*. In: RIIS, T. (ed), *User-Generated Law: Re-constructing Intellectual Property Law in the Knowledge Society* (Edward Elgar Publishing 2015) 7.

⁴² FICSOR, M. *Collective Management of Copyright and Related Rights* (WIPO 2002).

⁴³ Preambula, bod 16 Smernice o kolektívnej správe.

tívnymi a priamymi poskytovateľmi licencií,⁴⁴ je však možné stretnúť sa aj s názorom, že subjekty ako SOLAR by mohli napĺňať definíciu „nezávislých subjektov správy“.⁴⁵ Keďže SOLAR je založený organizáciami kolektívnej správy, ktoré sú kontrolované nositeľmi práv, nie je jasné, či je samotný subjekt SOLAR kontrolovaný nositeľmi práv. Teoreticky sa právny status týchto subjektov môže prekvalifikovať, ak by ho nositelia práv (prípadne aj organizácie kolektívnej správy) požiadali o správu hudobných práv na online použitie. Ak sa však na priamych poskytovateľov licencií nevzťahujú tie isté pravidlá ako na organizácie kolektívnej správy, nemajú ani povinnosť zastupovať organizácie kolektívnej správy pri poskytovaní multiteritoriálnych licencií.

5.3 Nezávislé subjekty správy

Nezávislé subjekty správy (ďalej ako „NSS“) sú novou (a azda jedinou) kategóriou poskytovateľov licencií na online použitie hudobných diel, ktorá nie je výsledkom vývoja na trhu, ale výsledkom právnych zmien. Definícia nezávislého subjektu správy sa do slovenského autorského zákona dostala prostredníctvom implementácie Smernice o kolektívnej správe.⁴⁶ Nezávislý subjekt správy je definovaný ako „... každá právnická osoba, ktorá je oprávnená na základe dohody s nositeľom práv spravovať majetkové práva v mene viacerých nositeľov práv a v záujme spoločného prospechu týchto nositeľov práv ako jediný alebo hlavný predmet svojej činnosti a ktorá

- a) nie je vo vlastníctve ani pod kontrolou, či už priamo alebo nepriamo, úplne alebo čiastočne, nositeľov práv a
- b) svoju činnosť vykonáva za účelom dosiahnutia zisku“.⁴⁷

⁴⁴ MAZZIOTTI (poznámka č. 14).

⁴⁵ MATANOVAC VUČKOVIČ, R. (poznámka č. 41) 46.

⁴⁶ Článok 3 b) Smernice o kolektívnej správe.

⁴⁷ Ustanovenie § 142 ods. 1 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Autorský zákon“).

Táto definícia vychádza z pomerne vágnych ustanovení v spomínanej európskej Smernici o kolektívnej správe a nie je úplne jasné, čo ňou zákonodarca sledoval.⁴⁸ Od organizácie kolektívnej správy sa líši v dvoch zásadných bodoch – nie je vo vlastníctve alebo pod kontrolou nositeľov práv a vykonáva činnosť za účelom dosiahnutia zisku. Ostatné otázky právneho postavenia NSS, ako napríklad povinnosť získať povolenie na činnosť, otázky dohľadu a transparentnosti, ponecháva Smernica na jednotlivé členské štáty. Podľa slovenského práva má NSS povinnosť viesť rokovania s používateľmi a má zakázané diskriminovať ich, ako aj informačnú povinnosť voči nositeľom práv, iným organizáciám kolektívnej správy a verejnosti. Dohľad nad plnením týchto povinností vykonáva Ministerstvo kultúry SR.⁴⁹

Dá sa predpokladať, že skutočnú činnosť NSS bude formovať prax. Relatívne nejasná právna úprava poskytuje NSS veľké množstvo flexibility a môžu tak konkurovať organizáciám kolektívnej správy. NSS môže poskytnúť nositeľom práv jednoduchý prístup, vyššie sadzby za použitie diel (a teda vyššie autorské odmeny) a flexibilitu právnej formy.

Podľa informácií dostupných autorovi tohto článku nepôsobí v Slovenskej republike žiadny NSS. V Českej republike vedie ministerstvo kultúry evidenciu až štyroch takýchto subjektov.⁵⁰ V praxi však ich služby nie sú často využívané a tieto subjekty disponujú právami len k malému množstvu diel. Táto skutočnosť platí o celej Európe, kde je výskyt NSS veľmi ojedinelý. Azda najväčší a zatiaľ jeden z malého množstva NSS v Európe, Soundreef, je registrovaný ako NSS vo Veľkej Británii, Taliansku, Španielsku a v Českej republike a zastupuje práva 39 000 nositeľov práv.⁵¹

Čas ukáže, či NSS budú reálne schopné konkurovať organizáciám kolektívnej správy. NSS musia prekonať niekoľko právnych prekážok. Ako príklad možno uviesť spor spoločnosti Soundreef s talianskou

⁴⁸ MATANOVAC VUČKOVIĆ (poznámka č. 41) 46.

⁴⁹ Ustanovenie § 142 ods. 2 Autorského zákona.

⁵⁰ <https://www.mkr.cz/seznam-nezavislych-spravcu-prav-1640.html>.

⁵¹ <<http://www.soundreef.com/en/about-us/>> [31.12.2019]

organizáciou kolektívnej správy SIAE, v ktorom SIAE zneužívala svoje monopolné postavenie tým, že bránila svojim členom vyňať práva. Hoci napokon taliansky protimonopolný úrad rozhodol v prospech spoločnosti Soundreef,⁵² tento prípad ilustruje prekážky, s ktorými sa môžu NSS stretnúť na úrovni členských štátov. Okrem toho nie je jasné, či NSS budú môcť byť súčasťou medzinárodných zoskupení organizácií kolektívnej správy práv. Niekoľko faktorov môže odrádzať nositeľov práv od zverenia ich práv, ako napríklad nejasnosť v prípade vylúčenia účinkov hromadných zmlúv poskytovaných organizáciami kolektívnej správy alebo nedôvera nositeľov práv voči NSS a skutočnosť, že nositelia práv nemôžu vykonávať kontrolu nad činnosťou NSS.⁵³ NSS by však mohli priniesť efektívnosť pre tých používateľov, ktorí požadujú rýchlu a jednoduchú distribúciu autorských odmien.⁵⁴

5.4 Licenčné strediská na poskytovanie licencií na online použitie hudobných diel

5.4.1 História spolupráce medzi organizáciami kolektívnej správy s cieľom poskytovať multiteritoriálne licencie na online použitie hudobných diel

V súvislosti so spomenutými vysokými technologickými, personálnymi a finančnými nárokmi spôsobenými vysokým objemom metadát pre administratívu a poskytovanie licencií na online použitie hudobných diel si národné organizácie kolektívnej správy práv začali uvedomovať dôležitosť spolupráce v tejto oblasti. Hoci spoluprácu medzi organizáciami kolektívnej správy si dala za cieľ Smernica o kolektívnej

⁵² Soundreef: Italian antitrust authority (AGCM) rules in favour of songwriters' rights. Dostupné na: <<https://soundreef.app.box.com/s/rnrkca4f0rjclqbw-bb0rgkiy5n7ljb>> [31.12.2019].

⁵³ STRAKOVÁ, L. Nové institúty kolektívnej správy: nezávislý správca práv' (*Iurium*, 4 April 2019) <<https://www.iurium.cz/2019/04/04/nove-instituty-kolektivni-spravy-nezavisly-spravce-prav/>> [31.12.2019].

⁵⁴ Ibidem.

správe z roku 2014, organizácie kolektívnej správy už reálne spolupracovali s cieľom poskytovať multiteritoriálne zmluvy niekoľko rokov predtým. Môžeme teda konštatovať, že tieto formy spolupráce sú výsledkom skôr trhových ako právnych zmien.

5.4.2 Príklady licenčných stredísk

V Európe v súčasnosti pôsobí niekoľko tzv. licenčných stredísk, ktoré ponúkajú jednotné kontaktné miesto pre poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel. Ich hlavným rozdielom oproti priamym poskytovateľom monorepertoárových licencií je v tom, že ponúkajú licencie na používanie hudobných diel viacerých nositeľov práv (a teda aj viacerých repertoárov), preto ich označujeme ako poskytovateľov multiteritoriálnych multirepertoárových licencií. Medzi sebou ich možno rozlíšiť podľa stupňa formalizácie spolupracujúcich organizácií kolektívnej správy. V prípade licenčných stredísk tiež vzniká otázka, či podliehajú rovnakým pravidlám ako organizácie kolektívnej správy a či teda majú rovnaké povinnosti (ako napríklad povinnosť nediskriminovať poskytovateľov online služieb pri vydávaní licencií). Ustanovenia Smernice o kolektívnej správe sa vzťahujú na licenčné strediská, ak ich vlastní alebo kontrolujú organizácie kolektívnej správy a ak vykonávajú činnosť organizácie kolektívnej správy.⁵⁵

5.4.3 Licenčné strediská s vyššou formou inštitucionalizácie – International Copyright Enterprise (ICE)

Licenčné stredisko ICE sa skladá z troch organizácií kolektívnej správy – britskej organizácie PRS for Music, švédskej organizácie STIM a nemeckej organizácie GEMA. Počiatky ICE siahajú do roku 2008, keď sa PRS for Music a STIM dohodli na spoločnej databáze práv. GEMA sa pridala k iniciatíve neskôr, v roku 2012, a v roku 2015 už ICE fungoval ako jedno stredisko ponúkajúce multiteritoriálne licencie na repertoár zastúpený tromi členskými organizáciami ko-

---

⁵⁵ Článok 2 ods. 3 Smernice o kolektívnej správe.

lektívnej správy.⁵⁶ Skôr ako ako licenčné stredisko ICE mohlo začať ponúkať svoje služby, muselo získať povolenie od Európskej komisie, keďže existovalo podozrenie, že takéto zoskupenie organizácií kolektívnej správy vytvorí monopol na trhu s multiteritoriálnymi online licenciami a bude viesť k obmedzeniu hospodárskej súťaže.⁵⁷ ICE ponúka svoje služby na troch úrovniach: front office, back office a middle office. ICE sa skladá z dvoch právnych entít, ZETA a DELTA, ktoré majú formu spoločností s ručením obmedzeným. ZETA ponúka tzv. front and middle office služby, kým DELTA ponúka back office služby. Back office má na starosti vývoj a správu databázy práv skladajúcej sa z hudobných diel v repertoári troch organizácií kolektívnej správy. Back office ponúka správu práv a spracovanie metadát⁵⁸ potrebných na poskytovanie licencií. Táto služba je dostupná aj pre tretie strany, ktoré chcú využiť technologické kapacity ICE, ale pritom samy nie sú schopné poskytovať multiteritoriálne licencie (ako napríklad menšie európske organizácie kolektívnej správy). Úlohou middle office je najmä vydávanie vyúčtovaní, distribúcia autorských odmien, monitorovanie používania diel online, riešenie sporov súvisiacich s vyúčtovaním, ako aj poskytovanie analýzy trhu. Služby front office zahŕňajú aktivity spojené so samotným licenčným procesom, ktoré azda najviac odlišujú ICE od ostatných licenčných stredísk. V rámci týchto služieb ponúka ICE svojim zákazníkom vyjednávanie a uzatváranie licenčných zmlúv priamo s poskytovateľmi služieb na online použitie hudobných diel v mene tretích strán (teda spravidla národných organizácií kolektívnej správy), ak tieto tretie strany súhlasia, že ich repertoár bude súčasťou jednotnej ZETA Core licencie. Ak si však tretia strana nežiada, aby bol jej repertoár súčasťou ZETA Core licencie, ešte stále môže využiť služby ICE pri vyjednávaní zmlúv. Pod služby zahrnuté do front office patrí napríklad ešte monitorovanie po-

⁵⁶ <<https://www.iceservices.com/company/about/>> [31.12.2019].

⁵⁷ *CASE M6800-PRSfM/ STIM/ GEMA/ JV, Merger Procedure Regulation, C(2015) 4061 final* (European Commission).

⁵⁸ Pod spracovaním dát sa rozumie analýza správ o použitých dielach od poskytovateľov online služieb a následné „spájanie“ týchto dát s informáciami o nositeľoch práv kvôli vyúčtovaniu týchto online služieb.

užívania diel a vymáhanie náhrady škody v prípade neoprávneného použitia diel.

Úroveň služieb front office vo forme spomínanej ZETA Core licencie robí licenčné stredisko ICE jedinečné na európskom trhu s online právami k hudobným dielam. ZETA Core licencia nepredstavuje hromadnú licenciu, ale tzv. „transakčnú multiteritoriálnu licenciu“, ktorá pokrýva niekoľko repertoárov a pri ktorej výška licenčných poplatkov závisí od reálneho používania diel poskytovateľom online hudobných služieb.⁵⁹ Jej výška sa teda mení v závislosti od množstva streamov konkrétneho poskytovateľa služieb na online použitie hudobných diel. Tým sa táto licencia odlišuje od hromadnej licencie, ktorej výška zostáva v zásade nemenná bez ohľadu na to, koľko diel bolo reálne použitých. ICE disponuje svojím vlastným tímom na rokovanie o licenčných podmienkach s poskytovateľmi online služieb, ktorý je nezávislý od licenčných tímov jednotlivých organizácií kolektívnej správy tvoriacej ICE.

5.4.4 Licenčné strediská s nižšou formou inštitucionalizácie – Armonia Online

Ďalším z licenčných stredísk, v ktorom hrajú hlavnú úlohu organizácie kolektívnej správy, je Armonia Online. Armonia Online sa zrodila z iniciatívy troch organizácií kolektívnej správy – francúzskej SACEM, španielskej SGAE a talianskej SIAE a v súčasnosti združuje organizácie kolektívnej správy až z 9 európskych krajín a zastupuje až 13 miliónov hudobných diel.⁶⁰ Hoci Armonia Online sa prezentuje ako „jednotné kontaktné centrum“ pre poskytovateľov online služieb, Armonia Online nevydáva licenčné zmluvy podobné ZETA Core licenci. To znamená, že poskytuje služby front office, nie však na takej úrovni ako ICE. Jednotné kontaktné centrum predstavuje výhodu pre

⁵⁹ CASE M.6800-PRSfM/ STIM/ GEMA/ JV, Merger Procedure Regulation, C(2015) 4061 final (n 58) bod 30.

⁶⁰ <Armonia Online – Licensing musical works for digital services (Armonia Online) <<https://www.armoniaonline.com>> [31.12.2019].

poskytovateľov online služieb v tom, že nemusia podávať správy o používaní diel každej zo zúčastnených organizácií, ale podávajú iba jednu takúto správu pre Armonia Online. Armonia Online sa sústreďuje skôr na technologické záležitosti, ako napríklad rýchle spracovanie metadát a distribúcia autorských odmien. Armonia Online poskytuje back office služby prostredníctvom technologickej spoločnosti BMAT a nedisponuje vlastnou databázou, na rozdiel od ICE. Hlavné rozdiely však existujú najmä v samotnom procese licencovania diel na online použitie. V prípade Armonia Online nie je proces vydávania licencií a rokovaní o nich ani zďaleka taký formalizovaný ako v prípade ICE. Licenčné rokovania s poskytovateľmi online služieb na použitie hudobných diel vedie jedna zo zúčastnených organizácií kolektívnej správy, spravidla SACEM. Cieľom rokovaní je dosiahnuť jednotné licenčné podmienky pre všetky zúčastnené organizácie kolektívnej správy (prípadne iných poskytovateľov licencií), avšak licenčné zmluvy sa uzatvárajú priamo medzi jednotlivými poskytovateľmi licencií a poskytovateľmi služieb na online použitie hudobných diel. Ak by niektorá z organizácií kolektívnej správy nesúhlasila s licenčnými podmienkami, mala by právo odmietnuť vydať licenciu poskytovateľom online služieb. Úlohou Armonia Online je teda skôr sprostredkovanie ako uzatváranie licencií.

5.5 Postavenie menších organizácií kolektívnej správy a iné licenčné strediská

5.5.1 Amsterdamská iniciatíva

Dve hlavné licenčné strediská ICE a Armonia Online sú výsledkom spolupráce medzi najväčšími organizáciami kolektívnej správy v Európe, ktoré zároveň kontrolujú aj najväčšie a najhodnotnejšie hudobné repertoáre. Organizácie kolektívnej správy z menších štátov EÚ si tiež začali uvedomovať potrebu spolupracovať. Avšak nielenže často nemali potrebné technické a personálne vybavenie na správu multiteritoriálnych licencií, ale mali aj obavu o to, že menšie repertoáre, ktorých

správu vykonávajú, nebudú súčasťou ponuky poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel.

Až 16 menších organizácií kolektívnej správy (medzi nimi aj slovenská SOZA) sa rozhodli založiť si vlastné združenie, tzv. Amsterdamskú iniciatívu s cieľom jednotnej správy ich práv na online hudobnom trhu.⁶¹ Cieľom Amsterdamskej iniciatívy bolo zachovať kultúrnu rôznorodosť a formou spolupráce chcela zabrániť znehodnoteniu repertoárov malých organizácií kolektívnej správy na trhu s online hudobnými právami. Hoci cieľom iniciatívy bolo poskytovať back office služby, iniciatíva zvažovala aj ďalšie možnosti, napríklad pripojenie sa k niektorému z licenčných stredísk. Dvaja z členov Amsterdamskej iniciatívy, rakúska AKM a švajčiarska SUISA súčasne spolupracovali aj s licenčným strediskom Armonia Online. Takéto „dvojité členstvo“ bolo možné, keďže Armonia Online, ako aj Amsterdamská iniciatíva fungovali na základe nevýhradných zmlúv.⁶² Postupne však Amsterdamská iniciatíva začala stagnovať a dá sa predpokladať, že spolupráca na tejto úrovni sa už nebude rozvíjať. Dôvodom sú najmä vysoké technologické nároky na IT systémy v súvislosti so správou multiteritoriálnych licencií, nedostatočná trhová sila organizácií kolektívnej správy tvoriacich iniciatívu, ako aj skutočnosť, že mnohí členovia iniciatívy siahali po spolupráci inde (najmä ICE a Armonia).⁶³

5.5.2 Spolupráca SOZA s licenčným strediskom SUISA Digital/MINT

Výnimkou nie je ani slovenská SOZA, ktorá ohlásila začiatok spolupráce s licenčným strediskom SUISA Digital Licensing/MINT Services od októbra 2019. SUISA Digital Licensing bude viesť rokovania s medzinárodnými poskytovateľmi služieb na online použitie hudobných diel a platforma MINT Services bude vykonávať spravovanie

---

⁶¹ KLING (poznámka č. 35) 149.

⁶² CASE M.6800-PRSfM/ STIM/ GEMA/ JV, *Merger Procedure Regulation, C(2015) 4061 final* (n 56) s. 31.

⁶³ KLING (poznámka č. 35) 150.

online práv pre SOZA.⁶⁴ Licenčné stredisko MINT začalo fungovať v roku 2017 a združuje dve organizácie kolektívnej správy, švajčiarsku SUIISA a americkú SESAC. Svojou štruktúrou je MINT akýmsi hybridom medzi ICE a Armonia Online. Spoločným znakom s Armoniou je rokovanie o licenciách na online použitie hudobných diel a sprostredkovanie týchto licencií, MINT teda nemá zrejme mandát na vydávanie multirepertoárových licencií, len na rokovanie o nich. Spoločným znakom s ICE je najmä vedenie vlastnej rozsiahlej databázy diel a priame poskytovanie back office služieb (teda bez potreby zveriť túto službu technologickej spoločnosti stojacej mimo licenčného strediska).

V súvislosti s platformou MINT vzniká niekoľko právnych otázok. Na rozdiel od ICE nie je v prípade MINT jasné, či sa na ňu vzťahujú ustanovenia Smernice o kolektívnej správe. Jedna z dvoch organizácií tvoriacich MINT, americká organizácia kolektívnej správy SESAC, totiž funguje s cieľom dosiahnuť zisk⁶⁵ a podľa kritérií platných v Európe by nemohla byť považovaná za organizáciu kolektívnej správy, ale skôr nezávislý subjekt správy. Aj keď SUIISA môže byť považovaná za organizáciu kolektívnej správy, je otázne, do akej miery bola Smernica o kolektívnej správe premietnutá do švajčiarskeho právneho poriadku.⁶⁶ Je teda otázne, či je splnený predpoklad aplikácie Smernice o kolektívnej správe pre licenčné strediská, teda aby bolo „priamo alebo nepriamo, úplne alebo čiastočne vlastnené alebo kontrolované organizáciou kolektívnej správy“.⁶⁷ V prípade, ak sa Smernica o kolektívnej správe nevzťahuje na MINT, MINT nebude mať povinnosť (iba právo) prijať mandát od menšej organizácie kolektívnej správy s cieľom vydávať a spravovať multiteritoriálne hudobné licencie. Postavenie MINT-u by bolo podobné postaveniu NSS.

---

⁶⁴ <<http://www.soza.sk/aktuality/255/spravu-online-sluzieb-bude-pre-soza-vykona-va%C5%A5-suisa-digital-licensing>> [31.12.2019].

⁶⁵ United States Copyright Office, Copyright and the Music Marketplace 246, s. 20.

⁶⁶ Keďže Švajčiarsko nie je členom EÚ ani EHS, nemá povinnosť implementovať smernice EÚ do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Robí tak len na ad hoc báze.

⁶⁷ Článok 2 ods. 3 Smernice o kolektívnej správe.

6 ZÁVER: PRIESTOR PRE MENŠIE ORGANIZÁCIE KOLEKTÍVNEJ SPRÁVY NA FRAGMENTOVANOM TRHU S LICENCIAMI NA ONLINE POUŽITIE HUDOBŇNÝCH DIEL

Právne a trhové zmeny na poli licencií na online použitie hudobných diel síce výrazne znížili (aj keď úplne nevykorenili) teritoriálnu fragmentáciu práv, avšak viedli k novej fragmentácii – fragmentácii repertoárov a poskytovateľov licencií. Súčasný labyrint poskytovateľov licencií, či už priamych alebo kolektívnych, či už na národnej alebo na medzinárodnej úrovni vyústil v neistotu a vysoké náklady pre poskytovateľov služieb na online použitie hudobných diel pri ich snahe získať licencie pre všetky potrebné práva.⁶⁸ Nielen používatelia práv, ale aj nositelia práv musia čeliť novým výzvam. Kým nositelia práv k populárnym repertoárom a veľké organizácie kolektívnej správy dokážu zvládať technologické nároky spojené so správou multiteritoriálnych hudobných licencií, malé organizácie kolektívnej správy a nositelia práv k menej komerčne hodnotným dielam nedisponujú finančnými ani technologickými zdrojmi, aby zvládli túto úlohu. Hrozilo by totiž, že diela, ktoré spravujú, zostanú mimo záujmu poskytovateľov online hudobných služieb, čo by viedlo aj k poklesu kultúrnej rôznorodosti v Európe. Prax ukázala, že mechanizmy spolupráce výlučne medzi menšími organizáciami kolektívnej správy nevedli k úspechu. Menšie organizácie preto začali využívať služby väčších zoskupení, najmä licenčných stredísk. Výhodou pre menšie organizácie je, že môžu využívať technologické kapacity licenčných stredísk a pri licenčných rokovaniach s poskytovateľmi online hudobných služieb sa môžu opierať o skúsenosti a silnejšie postavenie licenčných stredísk na trhu. Môžu teda uzavrieť licenčné zmluvy za výhodnejších podmienok, ako keby museli samy rokovať s poskytovateľmi online hudobných služieb. Nevýhodou môže byť zas skutočnosť, že menšie organizácie kolektívnej správy úplne stratia možnosť rokovať o licenčných zmluvách týkajúcich sa ich vlastného repertoáru a v konečnom dôsledku aj o tom, či

---

⁶⁸ Vrije Universiteit Brussel KEA European Affairs, Licensing Music Works and Transaction Costs in Europe.

bude celý alebo len časť ich repertoáru predmetom licenčnej zmluvy. To je však len malá protiváha v porovnaní s tým, čo môžu malé organizácie kolektívnej správy pri spolupráci s licenčnými strediskami získať. Možno predpokladať, že spolupráca medzi organizáciami kolektívnej správy, ale aj inými poskytovateľmi multiteritoriálnych licencií bude v budúcnosti ešte dôležitejšia, keďže väčší počet poskytovateľov online služieb bude žiadať o multiteritoriálne licencie. Je to najmä v dôsledku novoprijatej Smernice EÚ o autorskom práve na vnútornom trhu,⁶⁹ ktorá objasnila, že nielen tzv. streamingové a downloadové služby, ale aj tzv. poskytovatelia online služieb zdieľania obsahu (čiže služby ako YouTube, kde si diela nahrávajú používatelia) budú musieť uzatvárať (multiteritoriálne) licencie.

---

⁶⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o 2019/ 790 zo 17.4.2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES.